

VĚSTNÍK

ČESKOSLOVENSKÉ NÁRODNÍ RADY AMERICKÉ

Informační Orgán Československé národní rady americké.

Redaktorka - Olga Kovářová

Červenec - Srpen - 1994

Dojmy z návštěvy v České republice

Nedávná cesta do Čech nám umožnila se přesvědčit o skutečné situaci "U nás doma." : Přijeli jsme autem z Německa, kde ani na německé ani na české straně žádná prohlídka nebyla. Jenom mávnutí ruky finanční strážce a jelo se dál. Městečko Folmava, kde jsme udělali první zastávku, bylo jenom poloviční, hořejší strana byla celá zbouraná před několika roky a jenom kostel a Bártova vila stály. Na místě, kde byla původní celní stanice, byly stánky Vietnamců, kteří prodávali všelijaké věci, víno, šaty, bižuterii, likéry atd. Ani známka po nějakém nápoji jako soda. Měli jsme totiž velkou žízeň a tak jsme jeli až do Domažlic, kde jsme se konečně napili. Co nás ihned překvapilo, byla čistota na ulicích, chodnicích a ve vesnicích a všude, kam jsme přijeli.

První zastávka byla v obchodní bance v Domažlicích, kde jsme si vyměnili peníze. (27,60 korun za dolar). Banka byla jak se na banku patří, všechno uvnitř z mramoru, bronzová držadla a okna, kde se vyřizovaly transakce. Lidé velmi úslužní. Mnoho budov se předělává a upravuje. Jaký to rozdíl srovnáme-li to s před listopadem 1989. Dále na cestu ku Praze. Přes Plzeň, Beroun, kde jsme na dálnici uviděli "Golden Arches of McDonald." Tam jsme ihned zastavili a konečně jsme se najedli a napili. Bylo nám horko, jelikož naše pronajaté auto nemělo "climatizaci", jak tomu říkají. Ve vnitř jako doma, všechno čisté jako sklo a služba výtečná a hamburgers jako zde doma. Venku deštníky pro ty, kdo raději sedí venku a pro děti pěkné hřiště.

Po malém odpočinku znovu na dálnici, kolem Prahy až domů na naše milé podblanicko, kde na nás již čekali příbuzní a ostatní přijeli v hodině z celého kraje. A již to začalo, jíst a jíst a pít v jednom trhu, pivo neschází na žádném stole s jídlem a bez něj.

Jeden vyprávěl přes druhého a tak nám to připadalo, jako když se doma sejde celá rodina. Jídla všude velmi dobrá a v restauracích, pro nás, velmi laciná.

První týden jsme se rozjeli na Moravu, kde jsme navštívili příbuzné našich známých zde a to v Kyjově. Dále jsme byli v Uherském Brodě, kde jsme se snažili podle nám daných informací zakoupiti nějaké části moravských krojů, ale zjistili jsme, že to je vlastně v Uherském Hradišti, kam jsme dojeli odpoledne a skutečně, po malém hledání, jsme našli pravý obchod, kde vyrábějí kroje. Paní Lišková byla velmi příjemná, dala nám co mohla, jakož i instrukce co máme dělat, budeme-li objednávat celé kroje. Je to celkem jednoduché a trvá to asi tři měsíce, nežli jsou hotové. Měli hodně práce a dělají uniformy a kroje i do Rakouska a jiných zemí. Na naší cestě zpět domů jsme se zastavili na Velehradě, kde jsme si prohlédli ten krásný kostel, kam přinesli naši svatí věrozvěstové Cyril a Methoděj, křesťanství.

Dostali jsme se zpět na dálnici, jedeme do Čech. Někde blízko Světlé nad Sázavou jsme zastavili v restauraci přímo u dálnice, kde jsme byli velmi mile překvapeni, jaký výběr jídel a množství tam člověk dostal. Byli jsme čtyři a platili jsme za čtyři plné večeře, vše co jsme mohli sníst a vypít, asi 260 korun. Čistota jako v nějaké přepychové nemocnici a to v jídelně a všude jinde. Měli také sprchy, aby se cestující mohli osvěžit. Opět čisté, jako laboratoře. Podnik byl otevřen před několika měsíci svobodným podnikatelem. Svobodné podnikání je vidět všude. Lidé se opravdu snaží něco dokázat a vědí, že proto musejí pracovat.

Bylo pro nás zajímavé, že mnoho bývalých hospodářů na vesnici nechce zpět svou půdu, i když by byla jejich jenom na požádání. Mnoho těch starších zemřelo a ti mladí nemají už o půdu mnoho zájmu. Ti co mají, dobře se o půdu starají. Kupují si

pomalou stroje anebo si je půjčují od družstev. Většina půdy je ještě v rukou kooperativy, která je vedena většinou mladými zemědělskými inženýry a musím říci, že úroda je velmi pěkná. Jedním z takových inženýrů je můj synovec, který dostal první cenu v národě za vzorné vedení a úspěchy v úrodě, na státním statku v Trhovém Štěpánově.

Hlavní částí naší návštěvy bylo setkání na Letenském zámečku s krajany z celého světa. Pořádané NADACÍ BOHEMIAE na thema KRAJANÉ A MY - ZPĚT K SOBĚ - SPOLEČNĚ V BUDOUCNOSTI. Nás z U.S.A. tam bylo celkem šest: John Rocarek, Cedar Rapids Iowa, Czech and Slovak museum director, Dr. Halouzka (CSNRA), J. Přitasil (CSNRA) Dr. Kabes, Washington, Dr. Rechcigl (SVU) a Dr. Povolný. Jinak tam byli z Austrálie, Tasmanie, Kanady, Anglie, Francie, Švýcarska, Itálie, Švédska a myslím, že i z Jižní Ameriky. Bylo nás celkem asi dvacet. Mimo to se také zúčastnili naší diskuze P. Tomas Baťa, předseda Nadace Bohemiae, Ing. Pilipová, výkonná ředitelka Nadace, několik poslanců a novináři, kteří jsou všude. Diskuze byla živá a každý mohl říci, co měl na srdci. Osobně jsem zaujal pozitivní stanovisko a řekl jsem co se mi tam líbí a co by přispělo k lepšímu porozumění mezi exilem a domovem. Po oficiální diskusi jsme si promluvili mezi sebou a s novináři, kteří jsou, jako zde, velmi zvědaví.

Po tomto následovala návštěva u ministra zahraničních věcí, p. Josefa Zielenice spojená se státním obědem, kde jsem také potkal dceru p. Dr. Horákové. Diskuze tam byla velmi přátelská a produktivní. Potom jsme se odebrali na pražský hrad a návštěvu u p. prezidenta Havla, které předcházela prohlídka hradu v místech, kde se přijímají vyslanci a celé křídlo hradu, kde sídlí prezident republiky. Prezident Havel přišel do sálu, kde jsme byli shromážděni a také s každým promluvil, i se mnou, řekl jsem mu, že jsem z Chicaga a že ho stále čekáme, ale že asi nezbyvá čas a on přislíbil, že přijede a že je to již v plánu.

Při pohoštění s prezidentem byla při diskusi ovocná šťáva a na rozloučenou pak Champanské. Na památku každý z nás dostal disk "Má Vlast" a tím skončila naše oficiální návštěva na hradě, ve které jsem zastupoval našeho předsedu A. Jandáčka, který mě o to požádal před našim odjezdem.

Druhý den jsme byli přítomni na svatbě vnučky mé sestry, která ukázala jak umí lidé býti veselí a

šťastní. Večer jsme navštívili Národní divadlo, které dávalo Prodanou nevěstu. Zajímavé bylo, že jsme tam slyšeli hodně mluvit německy. Také jsme se setkali s jednou naší známou členkou N.R. pí Vackovou.

Další naše cesta vedla na Strahovský stadion, na Sokolský slet. Není možné vyjádřit nadšení nejenom osobní, ale lidí jako celku. Cvičení bylo jedinečné a podle zpráv tam bylo asi 25 tisíc cvičících asi 80 - 100 tisíc diváků. V polovičním čase přišla vojenská dechová hudba - 120 hudebníků - a to byla radost je poslechnout. Nejvyšším bodem tohoto poločasu bylo snesení se asi 30 ti parašutistů, kteří z veliké výše přistáli v nevelkém kole blízko sebe na stadionu. Někteří přímo, někteří tři nad sebou, krása, která se hned tak nevidí. Po poločase se znovu cvičilo. Nikomu nevadilo, že jsme měli asi patnácti minutovou sprchu deště. Nikoho jsme neviděli odejít. Mé manželce, která byla stále se mnou, se to moc líbilo. Jako Sokolka od mladých let v Chicagu, si dobře pamatuje velké slety na Soldiers Field. Potom večerní procházka kolem Vltavy, dech zatajující pohled na osvětlené Hradčany, chrám Sv. Víta a Americké vyslanectví.

Socha P. Marie z exilu je na pěkném místě na Strahově a je ji vidět z daleka. Dívá se na celou Prahu. Doufáme, že požehná celé zemi a že se zase cítí doma.

Ostatní dny naší návštěvy jsme prožili mezi našimi příbuznými, navštívili jsme Jindřichův Hradec, poutní místo v Klokotech u Tábora, Tábor a jiné. Ke konci jsme také navštívili pí Jumnovou a jejich majetky, které dostaly všechny zpět. Kdo si za tím jde podle zákona, může také dostat to, co bylo kdysi jeho. Stěžovat si zde nikomu nepomůže. Celkově jsme byli velmi spokojeni s tím co jsme viděli a zažili. Jaký to rozdíl v několika létech svobodného podnikání.

Joseph A. Pritasil

IN MEMORIAM

Se zármutkem oznamujeme, že v květnu tohoto roku zemřel vzácný člověk

ING. EDUARD DELLIN

velmi vážený a oblíbený člen Československé národní rady americké, úředně autorizovaný civilní inženýr zemědělský. Dožil se osmdesáti sedmi let.

Odpořed slovenske vlady na nash pozdrav k domovu u prilezitosti sjezdu CSNRA v květnu 1944.

Vedúci kancelarie prezidenta
Slovenskej republiky
Ján Findra

Vážení predstaviteľa Československej národnej rady americkej !

V mene prezidenta SR Michala Kováča Vám ďakujem za doveru , s ktorou ste mu poslali svoje prevolanie. Chápeme Vašu nostalgiu, s ktorou spomínate na rok 1918, keď Rada medzi americkými Čechmi, Slovákami a Rusínmi - ako uvádzate - vznikla. Na druhej strane treba s rovnakou citlivosťou chápať, že politický vývoj v Európe i v celom svete priniesol mnoho dôležitých zmien, a medzi ne patrí aj vznik Slovenskej republiky a vznik Českej republiky. Ako ukázalo 17 mesiacov ich existencie, sú to životaschopné štáty a súčasne sú to štáty, ktoré si uvedomujú spatosť svojich obyvateľov zvláštnymi zväzkami. Z toho vyplýva aj náš vzájomný vzťah. Práve pred niekoľkými dňami prezident Michal Kováč s veľkým potešením privítal v Bratislave prezidenta Českej republiky p. Václava Havla. Bolo to stretnutie porozumenia a bolo v ňom úsilie o nadštandardnú spoluprácu dvoch blízkych krajín a národov.

Prezident bude veľmi rád, keď aj Vaša Rada v takomto duchu žičlivosti prijme súčasnú realitu - na úžitok slovenského i českého národa. Už to, že ste mu poslali svoje Prevolarie, vyvoláva našu nádej, že dokážete súčasnú situáciu posúdiť z nadhľadu.

Pozdravujeme všetkých krajanov, ktorí sú Vašimi sympatizantmi a dúfame, že aj Vy podporíte všetko, čo môže byť užitočné pre Slovákov a Čechov v Amerike a rovnako i v oboch našich republikách.

S úctou Ján Findra.

Zemřel Rudolf Firkušný.

Mistr Rudolf Firkušný byl znám pro svou virtuosní hru na piano, srdečnost a lásku k domovu. Zemřel na rakovinu ve věku 82 roků ve svém domově Staatsburg, NY., v úterý 19.července 1994.

Během své dlouhé kariéry se stal světově uznávaným pianistou a byl obecně velmi oblíbený. O sobě říkal, že je hudebníkem, který náhodou hraje na klavír.

Po 44 létech v cizině, Rudolf Firkušný navštívil svou rodnou vlast. Okamžitě si získal srdce celého národa. Karlova universita v Praze mu udělila

čestný doktorát. Byl také přijat prezidentem republiky Václavem Havlem.

S lehkostí hrál variace skladeb, měl rád Mozarta a Beethovena. Avšak jeho největší láskou byla česká hudba - Dvořák, Smetana, Janáček a Martinů.

***

Vystoupení Rudolfa Firkušného V Ravinia Festivalu.

Mistr Firkušný vystoupil na festivalu v Ravinii spolu s Transylvánským kvartetem dne 15. července 1993 v 8:00 PM v Murray Theatre. Na pořadu byl Beethovenův Kvartet, opus 18, č. 2, Šostakovičův Kvartet č. 18 a Dvořákův Kvintet, Opus 81.

Při této příležitosti byla Mistrovi Firkušnému předána stříbrná medaile ČSNRA, jejímž autorem je akademický sochař a medailiér Václav Adolf Kovanič. Československá Národní Rada Americká tak uctila a ocenila Mistrovo celoživotní dílo.

(Jubilejní medaile R. Firkušného je dosud k dostání. Pro informaci volejte kancelář Rady 708-656-1117)

***

Socha Matky Boží z exilu konečně v Praze.

Socha Panny Marie umístěná na mariánském sloupu na Staroměstském náměstí v Praze, jakožto poděkování za uchránění Prahy před Švédy v roce 1650, byla 3. listopadu 1918 davem stržena a roztříštěna. Vůdcové davu, neznající naši historii se totiž mylně domnívali, že mariánský sloup byl postaven k oslavě vlády habsburského rodu v naší zemi.

V roce 1954 třetí československý exil v zahraničí se rozhodl uspořádat sbírku, z jejíhož výtěžku byla zhotovena kopie stržené sochy se slibem, že socha Matky Boží bude převezena do naší rodné země, až tato bude opět svobodná.

Od května 1955, po svém posvěcení v Římě, byla socha umístěna v zahradě Svatoprokopského, benediktinského opatství v Lisle, Illinois, kde se stala poutním místem mariánské úcty třetího exilu.

Zde čekala na své převezení do svobodné Prahy až do května minulého roku. Po slavnostním rozloučení 23. května 1993 byla dopravena jako dar třetího exilu osvobozené vlasti do Prahy a v září minulého roku prozatímně umístěna v chrámu Strahovského kláštera.

7. května letošního roku po slavné koncelebrované mši svaté byla přemístěna ze zmíněného chrámu do areálu zahrady Strahovského kláštera, odkud vyprošuje našemu národu mír a ochranu.

Převzato z "Caroliny"

Exil se může účastnit restituce

Ústavní soud České republiky 12. července zrušil ustanovení zákona o mimosoudních rehabilitacích, podle nichž se restituce týkaly jen lidí s trvalým pobytem v Československu. Znamená to, že i lidé s českým občanstvím, kteří žijí trvale v zahraničí, mají možnost získat zpět svůj majetek zabavený po roce 1948. Soud tím vyhověl návrhu 53 poslanců, kteří žádali, aby podmínka trvalého pobytu byla vypuštěna.

Nález Ústavního soudu nabude činnosti

1. listopadu, pokud parlament ještě před tím tento zákon novelou neupraví. Podle rozhodnutí ústavních soudců nebudou ovšem uznávány nové restituční nároky lidí, kteří měli v minulých létech trvalý pobyt v České republice, ale o svůj zabavený majetek se nepřihlásili. Pokud noví žadatelé o restituci neuspějí, mohou do konce října 1995 podat u soudu žalobu, jíž se budou vydání majetku domáhat.

Někteří členové vlády rozhodnutí kritizovali s tím, že Ústavní soud prý překročil své pravomoce. Podle deníku MF Dnes ministr spravedlnosti Jiří Novák prohlásil, že Ústavní soud může svým nálezem zrušit pouze ty zákony nebo jejich části, které jsou v rozporu s ústavním zákonem nebo s mezinárodní smlouvou, jíž je republika vázána. Lhůta určená poslanci pro uplatnění restitučních nároků však mezi taková ustanovení nepatří.

"V žádném případě nepadá v úvahu, že by Ústavní soud mohl změnit věcné rozhodnutí parlamentu," řekl v této souvislosti Václav Klaus.

12. Všesokolský slet v Praze.

Po 46 letech se stala Praha opět dějištěm Všesokolského sletu. V průběhu dvou dnů, 5. a 6. července, vystoupilo na omezené ploše velkého strahovského stadionu ve dvanácti skladbách 23 tisíc cvičenců sportovních organizací Sokol.

Ve středu 6. července byl na tribuně i prezident Václav Havel. Týdeník *Respekt* ve svém komentáři uvádí, že průběh sletu se vyznačoval spíše skromností, než patosem a bylo patrné, že organizátoři nemají v úmyslu vstupovat do téže řeky, ani nechtějí dělat závěrečnou symbolickou tečku za stotřicetiletou existencí této organizace. Po roce 1945 se k Sokolu hlásilo více, než milion osob, tedy asi 12 procent obyvatel tehdejší ČSR.

IN MEMORIAM

Na vzpomínku nedávno zemřelého pana George Miklaszewského, manžela členky Čs. ženské národní Rady v exilu, věnují Karel a Vlasta Kulpovi, Kansas, \$ 50.00

***

Československý týdeník:

Slavnost Čechů a Slováků

Šest až sedm tisíc Čechů a Slováků se zúčastnilo Slavnosti bratrství Čechů a Slováků na 970 metrů vysoké Velké Javořině, nejvyšším bodu Bílých Karpat. Uspořádána společenstvím měst a obcí slovenského a moravského pomezí, uvedl ji starosta slovenské Myjavy Ján Kriška.

***

Václav Havel opět o exilu.

Prezident České republiky Václav Havel ve svém projevu na Pražském hradě u příležitosti setkání s krajany dne 1. července mj. prohlásil, že součástí české národní integrity a její přirozenou větví jsou krajané, emigranti a exulanti, žijící v zahraničí. Podle *Českého deníku* ocenil i skutečnost, že se vztahy s krajany začínají pomalu zbavovat původních předsudků a vzájemných podezření. Přiznal však také, že vztahy jsou kaleny nevyřešenými spornými otázkami, jež krajané považují za křivdy. Týkají se především vrácení majetku a volebního práva.

***

Vláda ČR odsouhlasila návrh dohody mezi Českou republikou a Ruskem, podle níž Moskva zaplatí veškeré dluhy ve výši tří bilionů dolarů do konce roku 2003. "Podpis dohody je mimořádným úspěchem," konstatoval premier Václav Klaus, "i když jen blázen by se mohl domnívat, že nám Rusko doopravdy zaplatí."

***

Na festivalu rekordů v Pelhřimově se do Guinnessovy knihy zapsal i 47 letý Jan Jezbera. V průběhu uplynulých tří let byl postupně členem 12 ti politických stran a uskupení.

***

Závěrečným večírkem skončil dvoutýdenní taktický výcvik českých a francouzských vojáků. Podle mínění odborníků, čeští vojáci prokázali lepší výsledky ve střelbě, francouzští zase měli lepší kázeň. V chlastu to bylo nerozhodně.